

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 40.

V Mariboru 8. decembra 1870.

Tečaj IV.

Naš program.

Vsled velikih zgodovinskih dogodkov, kateri narodom in državam Evrope postavljajo nove temelje, zbralo se je nekoliko slovenskih, hrvatskih in srbskih rodoljubov v Ljubljani dne 1. decembra t. l., ki so se sporazumeli o sledeči izreki:

- 1) Jedinstvo južnih Slovanov, začeto o postanku naroda, je ostalo skozi vse veke svetovnih dogodkov neprenehoma živo v narodnem čustvu in se javlja proti drugim narodom v jedinstvu jezika.
- 2) Južni Slovani, kateri pod različnim imenom Slovencev, Hrvatov in Srbov živé v deželah monarhije habsburške, čutijo dandenes jednake narodne potrebe. Da se tem zadovolji in tako zagotovi narodni obstoj, zedinjavajo oni vse svoje moralne in materialne moči ter jih hočejo upotrebovati za svoje jedinstvo na književnem, gospodarskem in političnem polju.
- 3) To svojo odločbo naznanijo državnikom monarhije in vsem drugim narodom, kateri živé v isti državi, da zvedó kako hočejo južni Slovani na vsak postavni način delati za uresničenje svojega jedinstva v navedenem smislu na svojo korist in pravico, nikomur pa na škodo in krivico.
- 4) Južni Slovani v habsburški monarhiji bodo osnovali svoje delovanje tudi na to, kako bi pomagali zadovoljiti v enakih potrebah svojim bratom onstran meje, s katerimi so jedne narodnosti.
- 5) Doseganje svojega namena naslanjajo južni Slovani v monarhiji habsburški posebno na društva in skupščine, na zbere in časopise, da vsak pomaga, kakor, kdar in kjer bode za to prilika.
- 6) Za obvarovanje skupne koristi bodo vsi južni Slovani monarhije habsburške delali sporazumno v vsakem prašanju, katero se dotiče njihovih zadev.

Z bojišča

so prišle pretekli teden spet zanimive vesti iz katerih se zadosti jasno vidi, da še vojski ne bode tako hitro konec, in da bodo morali še Prusi nekoliko časa okoli Pariza in sploh v Francoski dalje zmrzovati in se dobro bojevati, ako bodo hoteli postati gospodarji na Francoskem.

Časnik „Standart“ piše: „Francozi so se pri izkoku iz Pariza prav junaško bojevali in so bili tudi prav dobro vodjeni, sploh še zdaj ni misliti na mir, in Pruska še bode obžalovala, da ni hotela sprejeti mirovnih pogojev, ktere jej je bil ponudil Jule Favre.

Francozi, ki so hoteli prodreti iz Pariza in se združiti z drugimi armadami, posebno z loirsko so napravili 29. 30. novembra in 2. t. m. veliki izkok in huda bitva je bila skorej cele tri dni, ktera stranka je bila prav za prav zmagnosna, se iz raznih poročil celo ne more zvedeti. Da se vendar Nemcem ni preveč dobro godilo, kaže že to, da zmage niso tako širokoustno naznanili, kakor je to njih navada in posebno to, da so se hitro dala povelje, da morajo vsi vojaki iz nemških trdnjav naglo marširati proti Parizu, dalje to kažejo tudi strahovite zgube Nemcev pri tej hudi bitvi,

tako se namreč poročá, da so Virtemberžani zgubili više 1000 mož in 40 oficirjev, Saksonci pa više 2000 mož in 60 oficirjev. Zdaj se je še le v Francoski prav redno bojevanje začelo, prej je na Francoski strani bil le samo nered, nezmožnost in grda izdaja.

Zdaj pa še hočemo našim častitim bralcem nekaj o posebnih bitvah povedati.

1. t. m. je loirska armada pobila Nemce na pravem krilu, in on isti dan je Garibaldi napal močno sovražnikovo lego pri Autun-u, je Nemce pobil in jih pregnal.

Generala Ciany pravo krilo je 1. t. m. napadlo močno prusko lego med Gionville in Porminier-jem in je po hudi bitvi, ki je trajala više 6 ur, vzelo z bajoneti kraje Bonneville, Villepian in Faverolles. Nemci so tudi tukaj zgnbili mnogo ljudi in so se morali pomeknoti nazaj do Chateau in Cambray.

Pred izkokom iz Parizá sta generala Trochu in Ducrot oznanila proklamacijo na pariško vojsko, ki je napravila zlo veliki hrup. Trochu pravi, da bodo odgovorni za strašno prelivanje krvi oni, katerih grdobna častitelja tepta z nogami vso novo civilizacijo in vse pravice. Ducrot pa je rekel, da se hoče vrnóti ali kot zmagevec ali ostane na bojišču.

Pri Orleans u je bila huda bitva 2., 3. in 4. t. m. in spet so zmagnali Nemci, in 4. po noči Orleans obseli. Tedaj spet ni poslužila sreča Francozom, temoč ravno ona armada, na katero so stavili še svoje največšo zaupanje, je spet bila od Nemcov pobita. Vsa armada princa Vilhelma Karla in princa Brandenburškega se je združila in pobila dosti manjšo francosko armado. Pravi se, da so Prusi že bili brez municije, ko so v Orleans prišli. Francozi so zabili 40 kanonov, ktere so Prusi dobili, municijo so vendar prej vso vničili ko so odšli.

Od 29. novembra do 4. decembra so Nemci pri Parizu zgubili više 20.000 mož.

4. t. m. so se Francozi pri Parizu spet morali nazaj pomeknoti čez Marno. — Ubogi Francozi, kaj pa zdaj?

Gospodarske stvari.

Kdaj in kako se mora saditi redkev.

Ker se redkev zlo lahko zaredi in rada plodi s poleg stoječo redkvico, je nastalo mnogo plemen redkovinih. Najimenitniši so te-le: 1. Zgodna redkev, ki zgodaj izraste in se je v spomladi ali v poletju, sim spada črna okrogla rana redkev, žolta rana dunajska in rudečkasta rana redkev, ki ima sladek okus, in bela okrogla redkev, ki ima oster okus. 2. Zimska ali kesna redkev, ktera priraste velika in se je po zimi; sem spada dolga črna, Erfurtarska zimska redkev, ktera je najbolj razširjena in se tudi najraje je; dolga bela in okrogla, modro-rudeče zimska redkev, ktera se zlo malo seje.

Če se zgodna redkev kesno seje, se spremeni v zimsko, in če se zimska zgodaj seje se spremeni v zgodnjo. V najnovšem času si priporoča tudi kot zimska redkev, bela in rumenkasta kineška redkev, ki je posebno dobrega okusa.

Redkev ljubi najboljši vrtno zemljo, ktera vendar ne sme biti z nova pognojena, in če hočemo, da bo prirastla prav izvrstna, jo moramo posaditi v prav topel kraj. Če

zemlja ni zadost dobra, se mora suho pognojiti s starim gnojem, s guanom, kosteno moko, ali z gnojnico. V zemlji, ki se pognoji na novo, izraste grenka, kosmata in madežna redkev. Naj bolj škodi redkvi ovčji in konjski gnoj; naj bolj pa ji koristi kravji gnoj in on iz stranišč, posebno če so ž njim pognojene grede že v jeseni. Zgodna redkev se sadi konca mesca aprila, zimska pa od mesca junija do sred julija. Prva se mora saditi 6—8 palcev narazno, zimska pa 1½—2 in celo do 3 čevlje narazno, posebno tedaj, če hočemo zvrnedno veliko redkev na ogled dobiti.

Če kdo sadi redkev samo za svojo potrebo, mu zado-
stuje, če posadi pol kope po gredinih krajih ali tudi na poti med gredami, tukaj vendar precej narazno. Pri saditvi med gredami se izkopajo 2—3 čevlje narazno, palec globoke jamice in se v nje vsadijo 3—4 zrna semena redkvinega. Če je zemlja slaba, se morajo jamice napolniti ali z mešanco, ali s zemljo iz toplih gred.

Če hoče kdo saditi redkev za prodajo, naj napravi 5 do 6 redi (po redkvi velikosti) na gredi, ki je 4 čevlje široka tako, da se po žnori 6 palcev ali 1½ čevlj narazno napravijo jamice, ktere so 1 palec globoke in nekoliko čez palec široke, v ktere se vsadi seme. Da seme lože klije, je potrebno, da se malo z vodo zalije, če je vreme sušno. Po tem, ko so mladice že srečno prestale napad zemeljskih bolh, ktere jo zlo napadajo, se izpulijo slabeje in se pustijo samo 2—3 močnejše. Po poletju se mora redkev marljivo okopati, dvakrat osipati, in če je potreba, večkrat poškopiti. Koristno je tudi, če se grede tako dolgo z gnojem pokrivajo, dokler se ne osipava. Zgodnja redkev se pobira po potrebi, zimska pa mesca oktobra, ker ozebti nikakor ne sme. Za branje se mora redkev tako pripraviti, kakor žolto korenje, in se krani ali v kleti ali v jamah pod zemljo. V volhko klet se lahko položi celo gola, ne sme se vendar sušiti, ker tedaj bi postala žilava. Zgodnja redkev obrodi zlo redkokrat in potrebuje mnogo dela.

Z redkvo se mora ravnati ravno tako kakor s kolorabo. Cvetje in luske redkvine rade napadnejo listne uši, in se morajo marljivo pokončavati. Seme se mora na suhem zraku do konca sušiti. Tudi zemeljske bolhe rade napadejo cvetje redkvine in se morajo odpravljati. Seme je 9—6 let kaljivo.

Mali prijatelji kmetovalčevi.

Smrdokavra ali udeb.

Smrdokavra je med vsemi pticami naj marljivejša zatiravka zlo škodljivega mramorja (*Gryllus gryllotalpa*). Dolg nekoliko pripognjen in nekako posebno vstvarjen kljun jo pred drugimi pripravno in zmožno dela, podzemeljske mramorjeve stezdiče zasledovati in odkopavati.

Kukavica.

Kukavici (*Cuculus canorus*) se dostikrat očita, da jajca in mlade drugim zelo koristnim zaževkojedcem kviri in vničava. Ali le čuden način se ploditi in množiti, jo je v ta slab glas privravil. Seveda je res, da za vsakega njenih mladicev, ki ga drugi ptički izredijo pa tudi izrediti morajo, cel vlasten zarod rejnikov pogine. Akoravno namreč z kukavičnim jajcem tudi svoje izvalé, je vendar ali že mlada kukavica sama izriva in iz gnezda pomeče, ali pa je prava mati mlade kukovice pomori in od gnezda daleč preč odnese. Zlasti to vsikdar stori stara, kdar jih mlada sama izmetati ne more. Tega pa že pri gnezdih nemore na listnih drevesih in pa pri kraljičevih; ki so vsikdar od zgoraj zadelana, to je kakor kaka peč obokana, še manj bi pa to zamogla v gnezdih v votlinah po drevju. Žrtvovati pa se morajo drugi mladici, ker vso hrano, ki jo le zamorejo znati rejniki, potrebuje ravno le mlada kukovica.

Ako bi se pri tem dogodku le gledalo na število zaževk, posebno pa gosence, ktere pokončati velja, bi bil res vzrok to zgubo mladicev za bolj škodljivo imeti, kakor pa kukavica koristiti zamore. Gotovo jih sama za-se manj pokonča, kakor pa vse one drobne ptičice, če bi bile pri življenju ostale, posebno ako še njihov zarod vštujemo. Ali na število samo pa ne smemo gledati, kajti stvar se vsa drugače kaže, ako premislimo, da je le edina kukavica zmožna vsikdar take gosence poiskovati in povživati, kterih sploh nobena druga ptica, najmanj pa onih malih ptičic ktera jesti

ne more in še celo ne sme. To so namreč vse zelo koci-naste ali resaste gosence, ki so ji tim ljubše, čim so jim koci-cine gostejše in daljše. Toliko bolj pa mrzijo drugim pti-cam, kukavica pa jim daje prednost pred golimi in manj kosmatimi, vsikdar in kolikorkrat je le zamore. Brez nje bi tedaj nobenega ali vsaj nobenega pglavitnega sovražnika ne imele. Bile bi toraj zaplodivše se skoro čisto brez nad-legovanja. Bilo bi jih pa vsikdar toliko več, kolikor manj bi se drobnim ptičem podalo njihovo zalego že v jajcih, iz kterih se izležejo, vso poiskati in zatreti.

V naravi poprek se ne godi nič brez natanko odloče-nega namena, kajti vsaka naprava ima tim več in toliko gotovejše svoj dobro preudarjen namen in vzrok, čim je čud-nejša, kolikor bolj oddaljena od drugod navadne poti. Ravno pri kukavici pa in pri njeni razploditvi se te posbenosti in odstopi od drugih občnih pravil tako množijo kakor pri no-benem drugem ptiču. Lahko se tedaj iz tega sodi, koliko je naravi mar, da se ona v stvarstvu nahaja in deluje, kajti ž njeno posebno hrano je tudi njena cela iz več obzirov kaj čudna razploditev v ozki zvezi. (Dalje.)

Dopisi.

Maribor. ○ (Občni shod kons. polit. društva v nedeljo 4. decembra) se je vrlo obnesel. Sešlo se je prav obilno udov, kakor tudi odličnih gostov iz mesta in iz okolice. Precej jih je zopet pristopilo društvu, in med temi nekteri narodnjaki mariborski, kterih imena po vsem Slemen-skem slovč. Imamo zdaj dovolj duševnih moči, da bo za-moglo polit. društvo svojo težavno nalogo z večim vspehom zvrševati. Prvo besedo za Slovence imel je g. prof. Šuman. Bistro, kakor vselej, je govoril o pravici kažoč, da je edino le pravica čvrsta podlaga vsakej državi, posebno pa Avstriji, obstoječi iz toliko različnih narodov, ki zamorejo za-dovoljni in srečni le biti, ako se vsakemu ednaka pravica da. Ali narodne pravice brez kterih nam je vsa politiška svoboda le lepa skleda brez jedi, ne padejo narodom v na-ročje kot zrelo sadje z drevesa, marveč si jih morajo narodi sami pribojevati. Toraj je tudi g. govornik krepko vzbujal Slovence, naj si ne pusté več narodnih pravic kratiti, ter jim je pokazal nekatere protustavne napake v narodnem oziru, ki jih zamorejo precej odpraviti, ako le hočejo. Živa pohvala ob koncu govora je pričala, da je g. profesor poslu-šalcem do živega segel. Po končani slovenski besedi so vstopili milost. knjezoškof med občinstvo. Potem se je volil nov ndbor, v kterega so voljeni sledeči gospodje: grof Brandis, profesorji: Jan. Pajek, Šuman, Majciger, doktorand Ra-poc, dr. Prelog, dr. Ulaga, Kovačič, dr. Lipold, Kandler, kot odborovi namestniki: prof. Šinko, dr. Pajek, Dovnik, Brdajs in Koprivšek.

Za tim nastopi kot govornik za Nemce z navdušenjem sprejeti g. deželni poslanec Herman, ki je nalašč za-to z Gradca prišel. V prosti, lahko umljivi besedi je popisoval sad novošegnega liberalizma, in za smeh nasolil želje in prizadevanje liberalcev, ki se bahajo s svojo svobodo, pri tem pa niti katoliški cerkvi, niti narodom slovanskim svo-bode ne pusté. „Vera in narodnost“ — rekel je bistri naš Herman — ste podslombi pravi sreči, pravemu napredku vsakemu narodu. Priporočal je slednjič s prepričalnimi raz-logi, naj se, kolikor le mogoče, konservativnih politiških društev povsod po Slovenskem osnuje. Postave namreč bodo dobre in koristne, ako se povsod pošteni možje volijo: v srenjske, okrajne odbore in v deželne zборе; ako se pa šu-peljaki in liberalne prisme volijo, se ni modrih postav nadjati, kajti narodovi zastopniki delajo postave, in kakoršni so ti, takošne so postave. — Zlata vrednim besedam Herma-novim donela je živahna občna hvala.

Slednjič so poprijeli besedo še mil. knezoškof in po-hvalili dosedanjo delavnost našega društva. Ponovili so Her-manove besede gledé vere in povdarjali, da se nam je s združenimi močmi boriti zoper napade proteče verskemu življenju. —

Mnogo društvnikov je po zborovanju v lepo razsvet-ljeni dvorani ostalo, ter se je začelo razveseljevanje in pri-jateljsko razgovarjanje. Pokazalo se je ta večer, kako sila potrebno da je bilo slovenski narodni stranki v Mariboru pravega središča, od kodar se bo dalo prav uspešno na ljud-stvo delati. Razpršeni in v poglavitnih rečeh nesložni, bi

ničesar ne zamogli; prava edinost in krepka moč je le tam, kder vladajo prava načela. Kat.-konservativna društva ta načela zastopajo; so tedaj potrebna posebno dandanas, ko krivica in lažnjivi liberalizem gori in doli spodkopava zdravi življenj v narodih in strmoglavi države v očitni propad.

V ponedeljek so se novi odborniki sošli in so volili g. grofa Brandisa za predsednika, g. dr. Ulaga za predsednikovega namestnika, g. Kovačiča za blagajnika, g. dr. Rapoca za tajnika in g. Kandlarja za bibliotekarja.

Od Crnogorske okolice. V 42. listu od 24. nov. „Slov. Gospodarja“ t. l. se bere neki dopis o naši srenjski volitvi in tudi o naši dobri cesti! Dopisnik teh dveh stavkov je večidel resnico govoril, nektere reči pa tudi pozabil ali ni časa imel o njih pisati. Gotovo bi tisti, kateri je on nemškutarje imenoval še bolj za srenjskega predstojnika veljali, (zakaj da oni za občino dobro mislijo) kakor neki za odbornika (Ausschuss), za katerega je izvoljen. Zato ker postava ostro prepoveda take voliti, ki so zavoljo kakega prestopa kakor ta, kaznovani bili! Resnično je to, morem povedati, da skorej vsim tistim, kateri so ga volili, ni znano bilo, tudi srenjski predstojnik morda to dobro vé, kako je ta mož od okrožne sodnije pred nekimi leti obsojen bil, in tudi ječno kaznen prestal. Gotovo so si naši srenjski volilci po tem svoje občine dobro ime počrnili, Zakaj dopisnik tudi tega ni popisal, morda je že sam taki sodbi podvržen bil in tedaj tudi pravico zgubil voliti in voljen biti! Gotovo je, da so vendar razun onega, sami častiti možje izvoljeni, in tako mislim da se bodo onega sramovali in bodo tako črnilo odstranili.

Res je, da imamo neusmiljeno grde ceste, ali laž je, da občina to leto 20% priklade pobira. Zadosti naj bo! le to še prosim vas ljubi občinski zastopniki, da se od onega, o katerem sem zgoraj govoril, skorej očistite, da se takega kar vam več očitalo ne bo, ker vem, da bolje boli, kakor če bi se kateremu roke za pavce močno skupaj zvezale. — Drugikrat pa le hitro take, ker so od volitve v un sklenjeni iz hiše spodite, ker oni nimajo pravice k njim pristopiti.

Iz Monsberga 30. novembra. — (Odgovor na „Poslano“ v „Slov. Gosp.“ št. 47.) — Vi g. J. Pleteršnik monsberške cerkvene oskrbnike krivite, kakor bi slabo z denarji ravnali, ktere so dobili od monsborških farmanov. Kdo so cerkveni oskrbniki? Če kaj zastopite, je to pred vsem cerkveni odbor ali tako imenovani „Kirchenkonzurrenz-Ausschuss“, so cerkmestri in nekako tudi duhovščina. Svoj „Poslano“ opirate Vi na svojo vsegavedočnost, po kateri pravite, da cerkveni oskrbniki čez ceste itd. psujejo. Vi niste vsegavedoč, le Eden je vsegavedoč in njemu se ne pravi Jože Pleteršnik. Vprašamo Vas, kdo pa toži iz črne gore čez slabe ceste itd. ravno v tem listu, v katerem Vaš „Poslano“ stoji? Da se žalibog! ravno iz naših krajev toliko pritožeb čuje, za to so menda že vzroki. Zdaj bomo pa Vašo kameenje pregledali, katerega ste v monsberške cerkvene oskrbnike zalučali, in videli bomo, kakšno da je. Vi gosp. Jože niste monsberški rojak, zakaj Vaše ime se pri nas nikjer ne najde. Vi hočete tedaj samo od daleč naše skrbi, naše potrebe, naša djanja poznati. Kar ste pisali, ste morebiti v kakšni krčmi pri kozarcu vina od kakega nevedneža pobrali. Morebiti ste pa iz naše fare in ste se samo za ime Pleteršnik skrili, potem se Vam pa sme očitno pred celim svetom in pred celo monsberško faro reči, da lažete, kakor ne zna vsak. To se Vam naj dokaže. Vi pišete: „zakaj pa niste dali orgel popraviti, ktere so že pridni farmani bili pripravljene plačati, in še zmirom pustite stare strašno gruliti.“ — Cela monsberška fara vé, le Vi gospod nočete vedeti, da so se še le pred nekaj tedni naše orglje popravljale; eno nedeljo se nič ni orgljalo, ampak samo popevalo ravno zategadelj, ker so bile orgle zavoljo popravljanja razdrene. To Vam znajo zlasti ljudje, ki na naš kor hodijo, potrditi. To dovolj kaže, da ste lažnjivec. Lažnjivcem veljajo besede: „Bog ne mara lažnjivca.“ Vi pravite: zmirom še pustite stare orgle gruliti.“ Vi hočete tedaj nove. Ali veste kaj bi orgle za našo cerkev primerne veljale, naj manj kakih 600 gold., če ne več. Kar orgle zadeva, jih bodo že s časom farmani kupili, pa jih mora tudi potrjen mojster delati, ne pa kateri vetrenjakov, kakor se večkrat cerkvenim oskrbnikom ponujat pridejo, kateri vetrenjaki svojo dolžnost slabo spolnijo, kakor se mnogokrat po časnikih bere in pred kterimi se svari, ko je že prepozno. Pridni so že farmani, to Vam pové monsberška duhovščina, le Vi gosp. Jože nič ne veljate, že zategadelj ne, ker lažete; to Vam pa povejo vsi

skupaj. — Vi pravite: „zakaj pa Vi vašo cerkev že više ko poldrugo leto tako obropano pustite, da še celo križevega pota nima, novega še ni, staremu pa prostora ne daste.“ Gospod Jože! zakaj pa niste povedali in popisali, kakšen da je stari križev pot? Ljudje se ne vejo spomniti, kdaj je bil nov, zategadelj je močno slab, in Vi se ga bote morali lotiti, da bo za umazano cerkev veljal, kakoršna pa naša zdaj ni, to mora vsak potrditi, ki v njo stopi če ni slep. Iz Vaših besed sledi, da hočete nov križev pot imeti. Kakošnega le? Včasih Kočevarji table okoli nosijo, dobijo se za nekaj šestic, če takšen križev pot zahtevate, se Vam mora reči, da se greste še le estetike učiti. Hočete na papir namalanega? Papir je za našo mokrotno cerkev za nič. Danes se table obesijo, jutri plesnjive postanejo, po jutrajšnem se raztrgajo. Trpeči križev pot po mojstru Führicu za našo cerkev primeren, s pozlačenimi okviri, kakor kmetje sploh želijo, na platnu z oljnatimi barvami, velja naj manj 400 gold., dobi se pri Karlu Sartoriju na Dunaju, idite tega gospoda prašati! — Vi očitate: „zakaj pa ne gledate, da bi to, kar se dela, se bolj dobro napravilo.“ Tukaj ste nam dokaza dolžni. Prebrisane glave, mojstri, ki so gotovo toliko naučili kakor Vi, ki so gotovo toliko po svetu videli, kakor Vi, so našo cerkev gledali, in nobeden ni kaj grajal. Prebrisan gospod Vincenc Kandut na primer, ki je na Dunaju, v Berlinu, v Parizu, v Londonu in v Rimu vsake sorte mojsterska dela pregledoval in je zdaj v Gradcu, je v redu našel, kar se je že pri nas napravilo. Da so se n. pr. podobe napravile, so se kopije nemških malarskih mojstrov: Handl-na, Overbeka in drugih rabile. Od tega se znate sami prepričati: pojdite v Strass, tamkaj bote to tudi od malarja Ant. Gornika zvedeli, ki nam je podobe delal. Gospod, Vi ste nevednež! — Vi ste povedali: „zakaj pa denar vkup pobirate, ne preskrbite pa tistega, kar pred rečete.“ Na to se Vam kratko odgovori, ker ljudje ne morejo naenkrat za vse denarjev dati, kar bi bilo potreba. Vi gospod Jože postavimo, si hočete naenkrat novo opravo omisliti, ker pa nimate zadosti cvenka, morate za en čas z naj potrebnšim, n. pr. s samo suktnjo zadovoljni biti. Razumite g. Jože? Vi izkliknete v svojem „Poslano“: „li ni to vse prav slabo!“ mi pa izkliknemo: „ali niso pleve v Vaši glavi!“ — Za denes z Bogom, g. Jože, danes teden še Vam hočem kaj več povedati.

Mlad gospodar,

ki je gospodarske nauke na višem križjevačkem učilišču izvrstno izvršil in ki ima že tudi nekoliko prakse, išče na kakem koder velikem posestvu odgovorno mesto, da bi svoje praktično znanje še bolj razširil, kar je edini cilj njegovega postopanja. Iz njegovih šolskih spričal se vsak lahko prepriča, da je izvršil vse razrede više gospodarske šole prav dobro in posebno izvrstno med drugimi tudi te-le predmete: Računstvo, geometrijo, risanje, siloslovje, mehaniko, gospodarsko in občno kemijo, životoslovje, naravoslovje žival, občno šumarstvo, vaje gospodarske, bčelarstvo, živinarstvo, vinorejo, sadjerejo, pivničarstvo, gospodarsko obrtništvo, svilorejo, računovodstvo itd.

Več se o tem izvé pri g. Nikolavžu Burgarski-ju, sirotinskem očetu in posestniku v Zomboru v Ogerski.

Ponižana cena knjig.

Da bi si vsak slovenski rodoljub lože spravil neke koristne in zabavne knjige, sta izdatelja sledečih knjig njih ceno precej ponižala in zato se dobiva:

„Življenje sv. apostolov Cirila in Metoda“, ktero je poslovenil g. M. za 50 kr., prej je ta knjiga veljala 1 gold. 50 kr.

„Makrobiotika“ ali nauki, po katerih se more človeško življenje zdravo ohraniti in podaljšati, spisal dr. M. Prelog, se dobi za 50 kr., prej je veljala 1 gold. 20 kr.

„Črni Peter in zakonska sol“, veseli igri, poslov. dr. M. Prelog, se dobite vsaka za 10 kr., pre 30 kr. Kdor hoče eno ali drugo teh knjig kupiti, se naj oglasi pri vredništvu „Slov. Gospodarja“ v Mariboru.

Politični ogled.

Ministerska kriza je po najnovjših poročilih z Pešte pre že končana in pravi se, da stopijo v ministerstvo: Potocki, Unger, Banbans in Plener, za druge se še vendar ne vé.

Delegacije bodo stopile s svojim delom te dni pred svet, in zlo radovedni smo, kaj bodo spet prinesle zastran dač. Že taki iz početka je obravnavanje v delegacijah kazalo, da bomo tudi mi plačali svoje vojne stroške za francosko-prusko vojsko. Iz proračuna se namreč vidi, da je naša vlada že meseca avgusta začela obroževati, in da se je taki iz početka vojske 50.000 mož, topničarjev, konjikov in vozačev sklicalo pod orožje. To je stalo samo 4 milijone in 58 tisoč gold., in ker je vlada tudi rekrute hitro urila v vojaškem rokodelstvu, je še zato razun imenovane svote potrošila više eden milijon. Ti stroški in one priprave, prenarodbe in in nove potreščine, po katerih bi mogoče bilo, če bi narastla potreba, v 20 dnevih pod orožje zbrati 550.000 mož, je storilo, da vojni minister zdaj od delegacij tirja 60.407.833 gld. izvanredno dovoljenega denarja za vojne potrebe. — Ali pa bodo naši poslanci pred glasovanjem za to premislili, da bo to moralo spet plačati ubogo ljudstvo, ki že do zadnjih dač več zmagati ne more?

V finančnem odseku cislajtanske delegacije je minister Holzgethan razlagal, da bode naš deficit leta 1871 znašal celih 80 milijonov gold. Minister vé, kako bode skup spravil 60 milijonov, ali za 20 milijonov bo treba vsakako novega posojila. Prejšnji finančni minister je ostro odgovarjal Holzgethan-u, da ne bode le za 20, temoč za 40 milijonov treba posojila, ker je treba tudi v račun staviti kupone od leta 1872, za ktere je treba denar že decembra meseca v rokah imeti. Holzgethan ni imel odgovora na to. —

Vzhodno vprašanje se bodo vendar za zdaj mirno rešilo, kakor namreč o tem kažejo najnovejša poročila konferencije, ktero je predložila Pruska, so namreč vse vlade odobrile in se bodo pre še to leto sošle v Londonu. Tarška izpočetka posebno ni nič hotela vedeti o konferenciji, in se je jako začela oboroževati, ravno tako je tudi Avstrija delala posebne pogoje in je že začela zbirati svoje brodogve in obroževati v Pulju. Zdaj pa, ko je Gorčakov celo pomirljivo odgovoril in rekel, da Ruska noče podreti cele pariške pogodbe in se hoče tudi vdeležiti konferencije, samo da se ohrani še dalje vesoljni mir; zdaj upajo vsi, da se bodo res pri konferencijah pogodili, in zato je daljno oboroževanje nehalo.

Če se bode še vendar res vzhodno vprašanje še zdaj odložilo, se bo to zgodilo samo na korist Ruske, ktera še ni celo k vojski pripravljena.

Angleška je prepovedala izvažanje orodja, zvan onega, ktero je že naročeno. Prej ko ne, pa je vendar še mnogo naročenega!

Španjska deputacija je prišla te dni v Italijansko in je prinesla princu Aostu glasovanje kortezev, po katerem je on izvoljen za španjskega kralja. Poroča pa se iz Španjske, da republikanci niso s tem zadovoljni, in da delajo na večih krajih nemir.

Novičar.

(Slovenska matica) je sklenila v svoji veliki seji 1. t. m. da bo namesto velikega za zdaj izdala „mali naučni slovník“ za vsakdanje potrebe. Tudi bode skrbela za izdavanje šolskih knjig za ljudske in srednje šole. Njeno premoženje brez knjig in hišne oprave znaša čez 53.700 gld.

(Kupi srebra.) V London se je pretekli teden pripeljalo po železnici 13 voz samega srebra v ameriških dolarjih. Tri cele ure je trajalo prelaganje in 18 težkih vozov je peljalo srebro v angleško banko, kajti bilo je vsega vkup 148 centov srebra, tedaj okoli 5.000.000 gold.

(Upor v Dalmaciji) je napravili vladi stroškov više 4 milijone. Samo za kupovanje konjev in mul se je potrosilo više 37.000 gld., za telegrafiranje pa 8400 gld. itd., in zato se ni čuditi, da se je nabrala tako velika številka. In kdo je vsemu temu kriv? Vladni nesposobni uradniki! Ogri so so velikodušno dovolili, da hočejo od teh stroškov plačati tretino. Kdo pa bo plačal druge dve? Mi reveži!

(Služba.) Pri c. k. namestnji v Gradcu je razpisana služba zdravniškega koncipijenta za „sanitätsbureau“, z letno plačo 800 gl., kasneje 1000 in 1200 gl. Prosilci morajo znati tudi slovenski; prošnje do 26. dec. pri namestnji v Gradcu.

(Še enkrat sreberne šestice.) C. k. finančno ministerstvo je oglasilo, da se bodo še sreberne šestice od 1. 1848 in 1849 od 1. decembra t. l. dalje prijemale pri vseh c. k. kasah ali za dačo, ali se bodo zmenjavale za drugi denar. Zdaj vendar ne veljajo več 10 kr. a. v., temuč samo 8 kr. a. v. Vsak pa tudi lahko zahteva vrednost srebra za nje.

(O tatbinah) prihajajo zdaj spet mnogi in prav čudi glasi od vseh strani. Tatov, ki dobro vedó, da se jim v ječah dosti bolj godi, kakor pri težkem delu doma, hodi zdaj že več skupej in zato se tudi ne dajo motiti pri svojem delu ednega ali dveh, temuč jih pretepejo in odženejo, kakor se je to pretekli mesec zgodilo pri vincariji g. dr. R. celo blizo Mariborskega mesta. Vincar je namreč čul, da tati v gosposki hiši prav veselo in glasno svoje delo opravljajo, zbudi zato tudi sosedovega vincarja in oba se podata v gosposko hišo z palcami obrožena, tati so ju vendar prav pretepli in odgnali, ter so pobrali vse, kar je imelo kako vrednost in z veseljem odšli. Naj večo predrznost tatov pa se je pokazala graški viši sodnji, kder so ukrali 331 gld. 70 kr., jeden zlati križec in še več drugih stvari. Ali to ni prav lepo zasmehovanje naših novih postav?

(Boj pri luči.) Neka prosta ženska je kupovala na Nemškem sveče, in ko ji soponar reče, da so sveče za 4 kr. dražje, ga vpraša, zakaj? Soponar ji reče, zato ker je boj! „Za božjo voljo, kaj se zdaj že celo pri luči bojujejo? vpraša ženska.

(Podgane dobra jed.) V Parizu, kder je zdaj že zlo malo živeža in kder je više 20 milijonov podgan, je neki gostilničar začel tudi podgane za jed pripravljati, in piše se, da jih zna tako dobro pripraviti, da jih ljudje radi jedo, ker so prav tečne. Podgane se pri Kinezih in vzhodni Indiji že od nekaj jedo, in tamo se pitajo, kakor pri nas svinje, in so naj draža jed, ker so zlo tečne. Tamošne podgane so vendar dosti vekše.

Listneca vredništva.

G. M. R. pri sv. Miklavžu pri Ormužu. Vaše „Poslano“ morate poslati v oni list, v katerem je bil napad na Vas. Mi ga ne moremo porabiti, pa vam tudi nebi nič koristil v našem listu. — Drugi dopis pride prihodnjič.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	š.
Pšenice vagan (drevenka)	4	55	4	35	5	30	4	60
Rži	3	50	3	85	4	—	3	70
Ječmena	3	—	0	00	3	60	3	30
Ovsa	1	80	2	20	2	20	2	—
Turšice (koruze) vagan	2	85	3	85	3	20	3	25
Ajde	2	50	2	90	3	60	2	40
Prosa	2	70	2	80	3	40	2	80
Krompirja	1	55	1	50	1	60	1	60
Govedine funt	—	18	—	27	—	24	—	26
Teletnine	—	24	—	28	—	24	—	28
Svinjetine črsteve funt	—	30	—	28	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	9	—	12	50
" 18"	—	—	6	50	0	—	—	—
" 36" mehkih	4	—	—	—	6	50	3	50
" 18"	—	—	4	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" mehkega	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	45	2	—	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	55	1	70	1	—	1	90
" za steljo	1	10	1	30	0	70	1	30
Slanine (špeha) cent	44	—	42	—	45	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleondor velja 10 fl. — kr. a. v.

Ažijo srebra 121.—

Narodno drž. posojilo 65.40.

Loterijne srečke.

V Gradcu 3. decembra 1870: **67 44 4 19 1**

Prihodno srečkanje je 17. decembra 1870.